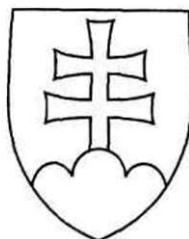

ÚSTAVU PAMÄTI NÁRODA PÍŠTEĽNĽA	
Došlo:	14 AUG. 2006 2 696/06
Číslo:	DR/2006/00338
Prílohy:	Vyhavujú:

1Co/350/2005 - 130

OKRESNÝ SÚD KOŠICE I	
Došlo:	11 -07- 2006
o _____ hod.	min. _____ krát
_____ príloh	_____ kolok

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach rozhodol v senáte zloženom z predsedu JUDr. Ladislava Cakociho a sudcov JUDr. Ľudmily Babjakovej a JUDr. Gabriely Varhalíkovej v právnej veci žalobcu _____, bytom _____, zastúpeného JUDr. _____, advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom _____, proti žalovaným: 1/ Ústavu pamäti národa SR so sídlom v Bratislave, Kvetná č. 13, 2/ _____ so sídlom v Bratislave, _____, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 8.9.2005 č.k. 18C 324/2003-109

t a k t o:

P o t v r d z u j e rozsudok.

N e p r i z n á v a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

Týmto výrokom rozhodol súd prvého stupňa o nároku žalobcu, ktorý sa domáhal určenia, že údaj evidovaný v príslušnej zložke odporcu Ústavu pamäti národa SR so sídlom v Bratislave, označený ako subjekt ŠTB _____ dôverník, je nepravdivý. Zároveň sa domáhal, aby žalovaní v 1. a 2. rade boli zaviazaní ospravedlniť sa mu za uvedenie nepravdivé informácie ohľadne spolupráce s ŠTB vo forme dôverníka pod

krycím menom v príslušných zložkách Ústavu pamäti národa SR, ako právneho nástupcu OŠTB Prešov.

Rozsudok odôvodnil súd prvého stupňa tým, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že na internetovej stránke žalovaného v 1. rade zo dňa 18.2.2005 bol žalobca evidovaný Krajskou správou ZNB - správou ŠTB Košice pod registračným číslom ako dôverník pod krycím menom a podľa fotokópie internetovej stránky zo dňa 15.4.2001 aj ako nepriateľská osoba pod registračným číslom pod krycím názvom . Poukázal na to, že z internetovej stránky vyplýva aj to, že takto uvedená osoba pod označením dôverník a kandidát tajnej spolupráce nie sú kategórie vedomých spolupracovníkov ŠTB.

Súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 6 ods. 1 zák. č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov a činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939-1989 a o založení Ústavu pamäti národa SR a doplnení niektorých zákonov, ako aj s poukazom na ust. § 11 citovaného zákona konštatoval, že tým, že žalovaný v 1. rade uverejnil na stránke elektronického média (internetu) údaje týkajúce sa osoby žalobcu, evidovaného ako dôverníka ŠTB, neuverejnil údaj nepravdivý, ale údaj pravdivý, ktorý vyplýval priamo z registrov bývalej zložky Štátnej bezpečnosti v Prešove. Z tohto dôvodu súd nemohol žalobe v tejto časti vyhovieť, pretože žalobca sa vyslovene domáhal určenia, že údaj o ňom uvedený je nepravdivý. Ohľadne námietok žalovaného v 1. rade o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu konštatoval, že žalobca je aktívne legitímovaný na podanie žaloby o ochranu svojej osobnosti, pretože subjektívne mohol zásah do svojich osobnostných práv pociťovať neprimeranou reakciou niektorých ľudí na uvedené údaje, avšak tento jeho subjektívny pocit nepostačuje na to, aby došlo k skutočnému zásahu do jeho osobnostných práv, pretože tvrdený zásah nebol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho osobnostných právach. S poukazom na závery nálezu Ústavného súdu ČSFR č. 14/1992 konštatoval, že dôverník nebol vedomým spolupracovníkom bývalej Štátnej bezpečnosti a evidencia týchto osôb mala iba podmienený charakter, vyjadrujúci zámer orgánov ŠTB získať takto evidované osoby v budúcnosti pre spoluprácu. Táto skutočnosť vyplýva aj zo spisu, ktorý sa o evidencii žalobcu doposiaľ zachoval a bol odovzdaný Ústavu pamäti národa ako dokument historickej hodnoty a v ňom žalobca nikdy nebol evidovaný ako spolupracovník ŠTB. Zo spisu taktiež zistil, že žalobca nikdy nespolupracoval s ŠTB a tejto ani nikdy neposkytol žiadnu informáciu, bol evidovaný ako preverovaná osoba a neskôr ako dôverník. Vzhľadom na odmietnutie spolupráce bol nakoniec jeho spis na oddelení ŠTB v Prešove uložený do archívu. Preto v súlade s ust. § 2 písm. i/ zákona žalobca nikdy nebol vedený ako spolupracovník ŠTB a preto o ňom takýto údaj uverejnený zo strany žalovaného v 1. rade ani nemohol byť. Konštatoval, že v súlade s § 11 citovaného zákona je možno žalobcu považovať za bezúhonného občana.

Konštatoval, že neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu v súvislosti s uverejnením údajov o jeho osobe by mohol spočívať v tom, že žalobca by bol v materiáloch bývalej Štátnej bezpečnosti evidovaný neoprávnenne ako osoba uvedená v § 2 písm. i/ citovaného zákona a že týmto neoprávneným evidovaním došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti v prípade preukázania neoprávnenosti tejto evidencie.

Ohľadne pasívnej legitímácie žalovaného v 1. rade uviedol, že jeho obranu, spočívajúcu v tvrdenom nedostatku pasívnej legitímácie, považoval za nedôvodnú, keďže tento prevzal archívne materiály týkajúce sa činnosti bývalej Štátnej bezpečnosti a v súčasnej dobe spravuje tieto archívne materiály a preto je v tomto konaní daná jeho pasívna legitímácia. Na druhej

strane u žalovaného v 2. rade dospel k záveru o nedostatku jeho pasívnej legitímácie, keďže po rozdelení Československej federatívnej republiky Ústavným zákonom č. 542/1992 Zb. neexistoval orgán v pôsobnosti SR, ktorý by vykonával právomoci bývalého Federálneho ministerstva vnútra a žalovaný v 2. rade nie je právnym nástupcom po bývalom Federálnom ministerstve vnútra a preto ani nemá spôsobilosť byť účastníkom konania. Konštatoval teda, že na strane žalovaného v 2. rade chýba pasívna legitímácia a preto neprichádzalo do úvahy žiadne ospravedlnenie z jeho strany, preto žalobu zamietol.

Proti rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Tento žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. V odvolaní poukázal na to, že v konaní preukázal, že zverejnením údajov na verejnej informačnej stránke jeho osoby s uvedením, že bol dôverníkom pod krycím menom „ „, došlo k poškodeniu jeho osoby. Preukázal, že zastáva funkciu vysokého cirkevného hodnostára a dostal sa do situácie, že práve jeho podriadení ho považujú a považovali za spolupracovníka, resp. informátora ŠTB a teda za nedôveryhodnú osobu. Uznáva síce za pravdivé tvrdenia súdu o tom, že v kategórii dôverník ŠTB sa nejedná o vedomého spolupracovníka ŠTB, avšak je treba si uvedomiť fakt, že jeho blízki kolegovia, jeho podriadení kňazi i celá duchovná verejnosť nemá vedomosti o tom, aká kategória je kto, ale výsledkom celého zverejnenia jeho mena na stránkach internetu vo zväzku ŠTB je poškodené jeho dobré meno v cirkevných kruhoch. Týmto spôsobom bolo hrubo zasiahnuté do jeho cti a tvrdenie súdu v tom smere, že je vlastne osobou bezúhonnou, po zverejnení jeho mena na stránkach ŠTB už nikoho nezaujímá. Je preto potrebné, aby mu bola poskytnutá satisfakcia a to predovšetkým výrokmi súdu, ktorých sa domáha.

Žalovaní v 1. a 2. rade žiadali rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Odvolací súd posúdil odvolanie žalobcu z hľadiska zákonom vymedzených dôvodov a dospel k záveru, že možno vyvodiť, že odvolanie žalobcu sa zakladá na dôvodoch uvedených v § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p., teda na tom, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Na základe toho odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a na základe toho dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa rozhodol správne, pokiaľ zamietol žalobu, aj keď odvolací súd k zhodnému záveru dospel čiastočne na základe iných dôvodov.

Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobca uplatňuje v konaní nárok na ochranu osobnosti, pričom sám ho v pôvodnej žalobe kvalifikoval ako nárok podľa § 11 Občianskeho zákonníka. Pôvodnú špecifikáciu nároku počas konania žalobca upravil tak, že podaním zo dňa 3.9.2004 sa domáhal, aby súd určil, že údaj uvedený v príslušnej zložke odporcu Ústavu pamäti národa SR so sídlom v Bratislave, označený ako subjekt ŠTB _____ dôverník, Košice, _____ je nepravdivý. Zároveň sa domáhal, aby žalovaní v 1. a 2. rade boli zaviazaní ospravedlniť sa mu za uvedenie nepravdivej informácie ohľadne spolupráce s ŠTB vo forme dôverníka pod krycím menom _____ v príslušných zložkách Ústavu pamäti národa SR ako právneho nástupcu OŠTB Prešov.

Žalobca počas konania upravoval svoju žalobu aj z hľadiska označenia žalovaných subjektov tak, že v pôvodnej žalobe žaloval Slovenskú informačnú službu, neskôr žalobu rozšíril so súhlasom súdu aj na ďalší subjekt Ústav pamäti národa a následne na to zobral späť svoju žalobu voči Slovenskej informačnej službe a túto taktiež rozšíril na žalovaného v 2. rade . Súd prvého stupňa tieto zámeny pripustil a tak rozhodoval voči účastníkom - žalovanému v 1. rade Ústav pamäti národa SR a žalovanému v 2. rade

Žalobca sa teda voči obom žalovaným domáhal určenia, že údaje v príslušnej zložke bývalej ŠTB, v ktorých je označený ako dôverník pod krycím menom pod číslom , sú nepravdivé a zároveň sa domáhal ospravedlnenia za uvedenie týchto nepravdivých informácií.

Zodpovednosť žalovaného v 1. rade vidí žalobca v tom, že tento archivuje príslušné materiály bývalej ŠTB.

Ústav pamäti národa bol zriadený v ust. § 7 zák. č. 553/2002 Z.z.. Jeho úlohou je podľa § 8 najmä

a/ vykonávať úplné a nestranné hodnotenie doby neslobody, hlavne analyzovať príčiny a spôsob straty slobody, prejavy fašistického a komunistického režimu a ich ideológií, účasť domácich a zahraničných osôb na nich,

b/ sprístupňovať prenasledovaným osobám dokumenty o ich prenasledovaní,

c/ zverejňovať údaje o vykonávateľoch tohto prenasledovania a ich činnosti,

d/ dávať podnety na trestné stíhanie zločinov a trestných činov podľa § 1; spolupracuje pritom s Generálnou prokuratúrou SR,

e/ poskytovať potrebné informácie orgánom verejnej moci, ak to ustanoví osobitný predpis,

f/ systematicky zhromažďovať a odborne dokumentačne spracovávať všetky druhy informácií, dokladov a dokumentov, vzťahujúcich sa na dobu neslobody,

g/ spolupracovať s obdobnými inštitúciami v Slovenskej republike aj mimo nej, hlavne s archívami, múzeami, knižnicami, pamätníkmi odboja, pamätníkmi koncentračných a pracovných táborov, poskytovať im informácie, bádateľské možnosti a metodickú pomoc a propagovať ich činnosť,

h/ poskytovať verejnosti výsledky svojej činnosti, hlavne zverejňovať a sprístupňovať informácie a iné doklady o dobe neslobody 1939-1989 a o činoch a osudoch jednotlivcov, vydávať a šíriť publikácie, poriadať výstavy, semináre, odborné konferencie, diskusné fóra,

i/ propagovať myšlienky slobody a obrany demokracie pred režimami podobnými nacizmu a komunizmu.

Podľa ust. § 19 ods. 1 citovaného zákona ústav vydá tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok Štátnej bezpečnosti z rokov 1939-1989, hlavne s údajmi o dátume zavedenia zväzku, jeho pohybe a archivovaní, druhu zväzku a jeho zmene, osobách, ak sa nejedná o cudzincov alebo o objektoch, ku ktorým sú zväzky evidované. Zo zachovaných protokolov zväzkov Hlavnej správy rozvedky Zboru národnej bezpečnosti (I. správa) vydá ústav prehľad objektových zväzkov evidovaných do 31.12.1989 a prehľad aktívnych a vplyvových opatrení. Ústav vydá tiež tlačou a na elektronických médiách prepis protokolu zväzkov odboru vnútornej ochrany Zboru nápravnej výchovy v rozsahu

objektových zväzkov a zväzkov osôb evidovaných ako spolupracovníci tohto odboru, ak boli využité na prospech Štátnej bezpečnosti.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že Ústav pamäti národa ako špecializovaný ústav má zákonné zmocnenie spravovať evidenčné záznamy z protokolov a zväzkov, ako aj ďalších evidenčných pomôcok bývalej ŠTB z obdobia rokov 1939-1989 a v rámci toho tieto materiály aj zverejňovať v elektronických médiách. Jeho činnosť je teda zameraná na evidenciu archívnych materiálov. Nemá však oprávnenie do týchto archívnych materiálov zasahovať tak, aby ich obsah menil, upravoval a ani posudzoval pravdivosť alebo nepravdivosť evidovaných skutočností.

Z obsahu spisu je zrejmé, že osoba žalobcu bola v materiáloch bývalej Štátnej bezpečnosti evidovaná ako dôverník, okrem toho bola evidovaná aj pod registračným číslom pod krycím menom ako nepriateľská osoba.

Uvedené evidenčné zväzky predstavujú určité historické údaje, ktoré boli zaznamenané počas predchádzajúceho režimu a bez ohľadu na to, či takáto evidencia bola pravdivá alebo nie, predstavujú určitý historický archívny materiál a žalobca v konaní nepreukázal, ale ani netvrdil, aby žalovaný v 1. rade Ústav pamäti národa pri vykonávaní svojej archívnej činnosti prekročil svoje právomoci v tom, aby v zverejnených prepisoch uverejnil také údaje o žalobcovi, ktoré neboli uvedené v pôvodných evidenčných zložkách ŠTB. Iba v takom prípade by bolo možné vyhovieť žalobe voči žalovanému v 1. rade o určenie, že zverejnené údaje sú nepravdivé. Žalovaný v 1. rade teda nemôže niesť zodpovednosť za to, čo v týchto archívnych materiáloch bolo v minulosti zaevidované.

Z obsahu výpovede žalobcu vyplýva, že žalobca má v súvislosti s uverejňovaním týchto archívnych materiálov pocit poškodenia svojho dobrého mena v očiach verejnosti, keďže nikdy s bývalou Štátnou bezpečnosťou nespolupracoval a preto sa domáha satisfakcie. Úspešnosť nároku žalobcu na ochranu osobnosti, pokiaľ bol orgánom bývalej štátnej moci evidovaný ako bývalý príslušník ŠTB, teda inštitúcie, ktorej činnosť je spojená s prenasledovaním osôb nepohodlných komunistickému režimu a to bez ohľadu na to, že takáto evidencia nepreukazuje vedomú spoluprácu, nemožno vylúčiť. Už samotné označenie „dôverník“ totiž môže objektívne navádzať k záveru o nejakej forme dôverného vzťahu s touto inštitúciou.

Nároku na ochranu osobnosti vo vzťahu k takémuto zásahu však nemožno vyhovieť pri takto formulovanej žalobe, ako ju žalobca v tomto konaní vykonal.

Bez ohľadu na vyššie uvedené sa žalobca nemôže úspešne domáhať zadostučinenia (formou ospravedlnenia) voči subjektu, ktorý sa na neoprávnenom zásahu, či už skutkovo alebo právne, ničím nepodieľal.

K evidovaniu žalobcu v materiáloch Štátnej bezpečnosti došlo zo strany bývalých federálnych štátnych orgánov. Podľa Ústavného zákona č. 542/1992 Zb. dňom 1.1.1993 zanikla ČSFR a jej nástupníckymi štátmi sa stala Slovenská republika a Česká republika. Týmto dňom zanikli aj štátne orgány ČSFR, jej ozbrojená a bezpečnostné zložky, rozpočtové a príspevkové organizácie napojené na štátny rozpočet a štátne organizácie v pôsobnosti ČSFR zriadené zákonom. Pôsobnosť ČSFR, ktorá jej bola zákonom zverená, prešla na

nástupnícke štáty a tým prešla aj na Slovenskú republiku aj zodpovednosť za neoprávnené zásahy federálnych orgánov a zložíek, ktoré ku dňu 1.1.1993 zanikli. Tým je daná pasívna legitímácia Slovenskej republiky vo vzťahu k takýmto nárokom. Bolo vecou nástupníckych štátov a teda aj Slovenskej republiky, či a ako bude legislatívne riešiť právne nástupníctvo jednotlivých federálnych inštitúcií. Konkrétne právne nástupníctvo federálnych orgánov, ktoré boli zodpovedné za neoprávnený zásah spôsobený bývalou ŠTB, v danom prípade vyriešené nebolo. Preto v situácii, keď je daná legitímácia štátu, ale nie je zjavné, ktorého štátneho orgánu sa vec týka, je potrebné, aby v zmysle § 104 ods. 2 O.s.p. súd vyzval ústredný orgán štátnej správy a to vládu SR na to, aby určila, ktorý štátny orgán bude štát v konaní zastupovať. Vzhľadom k tomu, že za pasívne legitímovanú možno v každom prípade považovať iba Slovenskú republiku, ktorú môže v konaní zastupovať konkrétny štátny orgán, nemožno považovať žalovaného v 1. rade ako ústav za pasívne legitímovaný subjekt.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že pasívne legitímovanou v konaní by mohla byť žalovaná v 2. rade Slovenská republika.

Aj zamietavý výrok voči tomuto subjektu však považuje odvolací súd za vecne správny, vzhľadom k tomu, že formulácia petitu žaloby, vychádzajúca z tvrdenia o nepravdivosti evidenčných údajov, vzhľadom na už vyššie uvedené dôvody, neobstojí.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

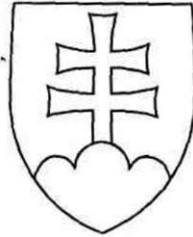
Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania sa zakladá na ust. § 142 ods. 1 O.s.p., keďže neúspešnému žalobcovi náhrada trov odvolacieho konania nepatrí a žalovaní si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili, odvolací súd nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Košiciach 15. júna 2006

JUDr. Ladislav Čakoci
predseda senátu

ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA PODATEĽŇA	
Došlo: 30 SEP. 2005	
Číslo: 437/2005-10/45	
Prílohy: 8	Vybavuje:

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Žákovou Máriou v právnej veci žalobcu
, bytom , zastúpeného
advokátkou, , proti žalovanému v 1. rade Ústavu pamäti národá SR,
Kvetná č. 13, Bratislava a v 2. rade
v konaní o ochranu osobnosti takto

r o z h o d o l :

Žalobu z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou podanou súdu dňa 10.1.2003 domáhal pôvodne proti žalovanému Slovenskej informačnej službe Bratislava ochrany svojej osobnosti tak, aby súd uložil žalovanému odstrániť jeho evidovanie materiálom bývalej Štátnej bezpečnosti ako osobu uvedenú „ , dôverník Košice, “. Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že dňa 2.9.2002 na internetovej stránke Petr Cibulka bol zverejnený záznam „ , dôverník Košice, “, ktorý záznam svedčí o tom, že žalobca mal v minulosti spolupracovať s ŠTB vo forme dôverník pod krycím menom . Podľa žalobcu tento údaj, ktorý bol sprístupnený širokej verejnosti je nepravdivý, uverejnený cieľavedomo v snahe poškodiť jeho meno ako predstaviteľa cirkvi. Nikdy s uvedeným štátnym orgánom nespolupracoval, ani nevyvíjal žiadnu činnosť, práve naopak, bol zo strany ŠTB oslovovaný bezúspešne.

V priebehu konania na návrh žalobcu súd pripustil, aby do konania vstúpili ďalší žalovaní, Ústav pamäti národa SR a [redacted]. Žalobca svoju žalobu voči pôvodne žalovanej Slovenskej informačnej službe vzal späť, a preto súd svojim uznesením zo dňa 15.4.2005 konanie voči tomuto účastníkovi zastavil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 16.7.2005. Okrem toho žalobca v priebehu konania so súhlasom súdu zmenil petit svojej žaloby tak, že sa voči žalovaným v 1. a 2. rade domáhal určenia, že údaj uvedený v príslušnej zložke odporcu Ústav pamäti národa SR so sídlom v Bratislave označený ako subjekt ŠTB [redacted] dôverník, Košice, [redacted] je nepravdivý a žalovaní v 1. a 2. rade sa ospravedlňujú [redacted] za uvedenie nepravdivej informácie ohľadne spolupráce s ŠTB vo forme dôverníka pod krycím menom [redacted] v príslušných zložkách Ústavu pamäti národa SR, ako právneho nástupcu OŠTB Prešov. Tieto procesné zmeny žalobca odôvodnil tým, že Ústav pamäti národa zverejnil zoznam spolupracovníkov ŠTB na svojej internetovej stránke a keďže spravuje dokumenty bývalej štátnej bezpečnosti je vo veci pasívne vecne legitimovaný. Pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného v 2. rade žalobca odôvodnil tým, že bývalá štátna bezpečnosť bola organizačnou súčasťou bývalého Federálneho ministerstva vnútra ČSSR a podľa Ústavného zákona č. 542/1992 Zb. o zániku Českej a Slovenskej federatívnej republiky, žalovaný v 2. rade je právnym nástupcom bývalej Československej socialistickej republiky. [redacted] má právomoc v oblasti vnútornej bezpečnosti a vnútornej dopravy.

Podľa žalobcu tým, že títo žalovaní vedome uverejnili nepravdivé a hrubo osočujúce údaje verejným spôsobom, tým poškodil jeho dobré meno.

Žalovaný v 1. rade namietal svoju vecnú pasívnu legitimáciu z toho dôvodu, že bývalá Štátna bezpečnosť (ďalej len ŠTB), ktorá bola riadená Federálnym ministerstvom vnútra ČSFR bola bez nástupcu zrušená. V Slovenskej republike nie je žiadny ústredný orgán štátnej správy právnym nástupcom zrušeného federálneho ministerstva vnútra CSFR. Dokumenty, ktoré prevzal Ústav pamäti národa od Slovenskej informačnej služby v zmysle Zákona o pamäti národa sú uložené a využívané ako súčasť národného kultúrneho dedičstva.

Žalovaný v 2. rade taktiež namietal svoju vecnú pasívnu legitimáciu v tomto konaní s poukazom na to, že [redacted] nie je možné považovať za právneho nástupcu bývalej štátnej bezpečnosti. Preto žalovaný v 2. rade nie je subjektom práv alebo povinností, ktoré sú predmetom sporu. Na základe týchto tvrdení obaja žalovaní žiadali žalobu zamietnuť.

Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom žalobcu, listinnými dôkazmi predloženými žalobcom a vyžiadanými súdom, pripojeným vyšetrovacím spisom Okresného úradu justičnej polície PZ v Košiciach I č. OÚJP - 109/30-2003 a zistil nasledujúci skutkový stav:

Súd sa predovšetkým oboznámil so spisom vedeným na bývalej Okresnej správe ZNB, oddelenie ŠTB Prešov, ktorý bol vedený na meno [redacted] s dátumom narodenia [redacted], pod registračným číslom [redacted] krycím menom [redacted] s dátumom registrácie dňa 30.3.1979 a ukončenia dňa 6.12.1983. Z tohto spisu vyplýva, že od 30.3.1979 bol týmto

útvárom ŠTB žalobca evidovaný ako preverovaná osoba (PO) a od 6.6.1983 ako dôverník (D). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca nikdy s útvárom ŠTB v Prešove nespolupracoval a táto skutočnosť vyplýva aj z posledného záznamu v tomto spise zo dňa 16.9.1983 o tom, že žalobca odmieta spolupracovať ako dôverník, a preto bolo navrhnuté spis pod krycím menom ukončiť a zničiť.

Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že prvú skúsenosť s pracovníkmi štátnej bezpečnosti mal v roku 1979, keď bol pracovníkmi ŠTB prvýkrát vypočúvaný v súvislosti s dopravným priestupkom. Napriek tomu, že používali voči nemu rôznu taktiku a boli agresívni, z jeho strany nešlo o žiadnu spoluprácu a na naliehanie podpísal iba prehlásenie o tom, že nikomu nepovie o vykonanom výsluchu. Od toho času mal ešte ďalšie opakované návštevy zo strany ŠTB, ktoré prebiehali podobným spôsobom a z jeho strany nikdy nešlo o žiadne poskytovanie informácií. Po preložení z Prešova do Lubice od roku 1983 ďalšiu návštevu príslušníka ŠTB vybavil tak, že ho vlastne vyhodil, keď sa mu vyhrážal stratou štátneho súhlasu na výkon kňazskej činnosti, potom mal asi po dobu 5-tich rokov od nich pokoj. Podľa žalobcu posledné stretnutie s pracovníkmi ŠTB sa uskutočnilo v chráme v Lubici, kedy žiadali informácie iba o tom, či bude chrám otvorený, keď pôjde Levočská púť. Žiadne iné informácie od neho nechceli. Po všetkých týchto stretnutiach bol žalobca veľmi prekvapený, keď v roku 2002 našiel na internete na stránke Petr Cibulka záznam o tom, že bol dôverníkom ŠTB. Vtedy podal trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a, avšak jeho materiály sa údajne stratili. Preto podal aj ďalšie trestné oznámenie na Okresný úrad vyšetrovania Košice I a v priebehu konania žalobca predložil uznesenie vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania.

Žalobca poukázal na to, že on ako vysoký cirkevný predstaviteľ je údajmi, ktoré sa objavili na internete veľmi postihnutý a je pošpinená jeho česť. Poukázal na anonymné listy a anonymné telefonáty, ktoré mu došli po uverejnení týchto údajov na internete. Prítom údaje, ktoré boli takto uverejnené podľa neho sú nepravdivé, pretože zo spisu, ktorý si vyžiadal z Ústavu pamäti národa nevyplývajú také skutočnosti, že by on s ŠTB spolupracoval, ale práve naopak, odmietal s nimi spolupracovať.

Z predloženého uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Košiciach I, Úradu justičnej a kriminálnej polície Košice, ČVS: OÚJP-109/30-2003 zo dňa 23.2.2005 súd zistil, že trestné stíhanie za trestný čin ohovárania, ku ktorému malo dôjsť tak, že doposiaľ nezistený páchatel' dňa 2.9.2001 zverejnil v celosvetovej počítačovej sieti Internet nepravdivý údaj „Subjekt STB, dôverník, Košice,“ a tento adresoval p. Babjakovi, ktorý je spôsobilý značnou mierou ohroziť vážnosť u spoluobčanov dotknutej osoby, bolo zastavené, lebo nie je skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že v registračnom protokole Pamäti národa sa meno nar. nachádzalo dvakrát a to raz pod krycím menom vedený v kategórii preverovaná osoba pod registračným číslom 13591 a druhýkrát pod krycím menom Luba vedený ako nepriateľská osoba pod registračným číslom . Podľa vyjadrenia Ústavného súdu ČSFR č. 14/1992 Zb., nálezov ÚS ČSFR, osoby, ktoré sú vedené ako dôverník, kandidát tajnej spolupráce a spolupracovník dôverného styku neboli vedomými spolupracovníkmi bezpečnosti. Evidencia týchto osôb má len podmienený charakter, vyjadruje iba zámer orgánov ŠTB získať takto evidované osoby v budúcnosti pre spoluprácu. Nakoľko je evidovaný ako preverovaná osoba a nepriateľská osoba, je zrejmé, že nemohol byť vedomým spolupracovníkom ŠTB. Pre naplnenie skutkovej podstaty trestného

činy ohovárania je potrebné, aby páchatel' o inom oznámil nepravdivý údaj, ktorý je spôsobilý značnou mierou ohroziť jeho vážnosť u spoluobčanov. V tomto prípade však páchatel' neoznámil nepravdivý údaj, ale oznámil údaj pravdivý, ktorý však nebol známy osobe, o ktorej tento údaj zverejnil.

Z pripojeného trestného spisu súd zistil, že orgány činné v trestnom konaní mali k dispozícii fotokópie z internetovej stránky Ústavu pamäti národa o zápisoch žalobcu pod krycím menom _____, registračné č. _____ a pod krycím menom _____, pod registračným č.

Žalobca aj v tomto konaní predložil súdu fotokópie z internetovej stránky žalovaného v 1. rade zo dňa 18.2.2005, z ktorých vyplýva, že žalovaný bol evidovaný Krajskou správou ZNB - správou ŠTB Košice pod registračným č. _____ ako dôverník (D) pod krycím menom _____ a podľa fotokópie internetovej stránky zo dňa 15.4.2001 aj ako nepriateľská osoba (NO), registračné č. _____ pod krycím názvom _____. V hornej časti každej internetovej stránky takto uverejnenej sa uvádza, že D (dôverník) a KTS (kandidát tajnej spolupráce) nie sú kategórie vedomých spolupracovníkov ŠTB. Práve na túto skutočnosť upozornila právna zástupkyňa žalovaného v 1. rade a uviedla, že táto informácia je na každej internetovej stránke žalovaného v 1. rade, a preto podľa nich Ústav pamäti národa urobil všetko preto, aby tento údaj bol dostatočne zdôraznený. Z toho podľa žalovaného v 1. rade teda vyplýva, že žalobca nebol vedený ako spolupracujúca osoba ŠTB, pretože dôverník nebol vedome spolupracujúcou osobou. Táto skutočnosť vyplýva aj z § 2 písm. i/ zákona č. 553/2002 Z.z. o pamäti národa, ktorý legislatívne upravuje pojem osoby evidovanej ako spolupracovník bezpečnostnej zložky. Takouto osobou nebol dôverník. Preto podľa žalovaného v 1. rade žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby o ochranu osobnosti a žalovaný v 1. rade uverejnením údajov na internete plnil iba svoje zákonné povinnosti.

Podľa ust. § 11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa ust. § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie.

Žalobca sa v tomto konaní ~~v prvom~~ výroku petitu svojej žaloby domáha určovacou žalobou určenia nepravdivosti údajov uvedených v príslušnej zložke žalovaného v 1. rade o ňom, ako o dôverníkovi ŠTB, pod krycím menom _____, registračného č. _____ a ~~v druhom~~ výroku petitu svojej žaloby sa domáha zadost'učinenia vo forme ospravedlnenia zo strany žalovaných v 1. a 2. rade za uvedenie nepravdivej informácie ohľadne jeho spolupráce s ŠTB vo forme dôverníka pod krycím menom _____ v príslušných zložkách Ústavu pamäti národa SR ako právneho nástupcu OŠTB Prešov.

Právne prostriedky ochrany osobnosti fyzickej osoby sú v zákone vymenované iba príkladmo, a preto nie je možné vylúčiť domáhať sa ochrany osobnosti aj formou určovacej

žaloby. Zásahom do osobnostných práv každej fyzickej osoby je uverejnenie nepravdivých alebo pravdu skreslujúcich tvrdení. V tejto súvislosti sa preto súd predovšetkým zaoberal tou skutočnosťou, či Ústav pamäti národa SR ako žalovaný v 1. rade uverejnil o žalobcovi nepravdivé tvrdenia a či uverejnené tvrdenia boli spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu. Ústav pamäti národa bol založený zákonom č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (Zákon o pamäti národa), pričom podľa § 1 písm. a/ a b/ ods. 5 zákon upravuje zriadenie Ústavu pamäti národa, evidovanie, zhromažďovanie, sprístupňovanie, zverejňovanie, správu a využívanie dokumentov bezpečnostných orgánov Nemeckej tretej ríše a Zväzu sovietskych socialistických republík a tiež bezpečnostných orgánov štátu, ktoré boli vytvorené a zhromaždené v období od 18.4.1939 do 31.12.1989 a ktoré sa týkali zločinov spáchaných na osobách národnosti slovenskej alebo slovenských občanoch iných národností, teda aj činnosti bezpečnostných zložiek, ako sú uvedené v § 2. Podľa ust. § 2 písm. i/ na účely tohto zákona sa rozumie osobou evidovanou ako spolupracovník bezpečnostnej zložky osoba, o ktorej bol kedykoľvek v období od 25.2.1948 do 31.12.1989 štátnou bezpečnosťou evidovaný zväzok v kategóriách rezident, agent, informátor, držiteľ prepožičaného bytu alebo držiteľ konšpiračného bytu.

Podľa ust. § 6 ods. 1 cit. zákona predmetom sprístupnenia a zverejnenia sú zachované alebo rekonštruované dokumenty, ktoré vznikli činnosťou štátnej bezpečnosti a ďalších bezpečnostných zložiek v období od 18.4.1939 do 31.12.1989 evidované v dobových spisových alebo archívnych pomôckach (registroch) týchto zložiek alebo im nadriadených orgánov. Úlohou ústavu pamäti národa je podľa § 8 ods. 1 písm. h/ okrem iného poskytovať verejnosti výsledky svojej činnosti, hlavne zverejňovať a sprístupňovať informácie a iné doklady o dobe neslobody 1939 - 1989 a o činoch a osudoch jednotlivcov vydávať a šíriť publikácie, poriadat' výstavy, semináre, odborné konferencie, diskusné fóra. Podľa ods. 3 cit. §-u dokumenty o činnosti bezpečnostných zložiek štátu vo vlastníctve ústavu sú nenahraditeľným svedectvom o historickom období, v ktorom vznikli, a preto ako dôležité pre uchovanie pamäti národa sú jeho kultúrnym dedičstvom.

V § 11 cit. zákona sa uvádza, že za bezúhonného sa na účely tohto zákona považuje ten, kto nebol členom Komunistickej strany Československa, Komunistickej strany Slovenska, politických strán združených v národnom fronte, alebo funkcionárom organizácii združených v národnom fronte, ani kto nebol príslušníkom ani zamestnancom bezpečnostných orgánov štátu, príslušníkom ľudových milícií, ani osobou evidovanou ako spolupracovník bezpečnostnej zložky (§ 2 písm. i/).

V súlade s cit. zákonnými ustanoveniami žalovaný v 1. rade tým, že uverejnil na stránke elektronického média (internet) údaje týkajúce sa osoby žalobcu evidovaného ako dôverníka ŠTB neuvěřnil údaj nepravdivý ale údaj pravdivý, ktorý vyplýval priamo z registrov bývalej zložky štátnej bezpečnosti v Prešove. Z toho dôvodu súd nemohol žalobe žalobcu v tejto časti vyhovieť, pretože žalobca sa vyslovene domáhal určenia, že údaj o ňom uvedený na internetových stránkach je nepravdivý. Čo sa týka námietok zo strany žalovaného v 1. rade týkajúcich sa nedostatku aktívnej vecnej legitímácie zo strany žalobcu, k tomu súd uvádza, že žalobca je aktívne legitímovaný na podanie žaloby o ochranu svojej osobnosti, pretože subjektívne mohol zásah do svojich osobnostných práv pociťovať neprímeranou reakciou niektorých ľudí na uverejnené údaje, avšak tento jeho subjektívny pocit nepostačuje na to, aby došlo k skutočnému zásahu do jeho osobnostných práv, pretože tvrdený zásah nebol

objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho osobnostných právach. Ako to vyplýva z údajov na internetovej stránke žalovaného v 1. rade, ale aj z nálezu Ústavného súdu ČSFR č. 14/1992 dôverník nebol vedomým spolupracovníkom bývalej štátnej bezpečnosti a evidencia týchto osôb má len podmienený charakter vyjadrujúci zámer orgánov ŠTB získať takto evidované osoby v budúcnosti pre spoluprácu. Táto skutočnosť vyplýva aj zo spisu, ktorý sa o evidencii žalobcu doposiaľ zachoval a bol odovzdaný Ústavu pamäti národa ako dokument historickej hodnoty a v ňom žalobca nikdy nebol evidovaný ako spolupracovník ŠTB. Zo spisu vyplýva, že žalobca nikdy nespolupracoval s ŠTB, nikdy ŠTB žiadnu informáciu neposkytol, a preto ani nebol evidovaný ako spolupracujúca osoba, bol evidovaný ako preverovaná osoba a neskôr ako dôverník. Vzhľadom na odmietnutie spolupráce bol nakoniec jeho spis na oddelení ŠTB v Prešove uložený do archívu. Preto v súlade s ust. citovaného § 2 písm. i/ Zákona o pamäti národa žalobca nikdy nebol vedený ako spolupracovník ŠTB, a preto o ňom takýto údaj uverejnený zo strany žalovaného v 1. rade ani nemohol byť. Naopak v súlade s ust. § 11 cit. zákona je možné žalobcu nazvať bezúhonným občanom.

Neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu v súvislosti s uverejnením údajov o jeho osobe by mohol spočívať v tom, že žalobca by bol v materiáloch bývalej štátnej bezpečnosti evidovaný neoprávnene ako osoba uvádzaná v ust. § 2 písm. i/ cit. zákona a že týmto neoprávneným evidovaním došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti, v prípade preukázania neoprávnenosti tejto evidencie

Pokiaľ žalovaný v 1. rade poukazoval na nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie, k tomu súd uvádza, že žalovaný prevzal archívne materiály týkajúce sa činnosti bývalej štátnej bezpečnosti, v súčasnej dobe spravuje tieto archívne materiály, a preto je v tomto konaní daná jeho pasívna vecná legitímácia.

Súd sa zaoberal aj námietkou žalovaného v 2. rade týkajúcej sa nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie a dospel k tomu záveru, že žalovaný v 2. rade skutočne nie je pasívne vecne legitímovaný v tomto konaní. Do pôsobnosti Československej socialistickej republiky vo veciach vnútorného poriadku a bezpečnosti patrilo riadiť štátnu bezpečnosť včítane útvarov vyšetrovania štátnej bezpečnosti (§ 2 bod 1 zák. č. 128/1970 Zb.), neskôr to bolo Federálne ministerstvo vnútra (§ 18 ods. 3 zák. č. 133/1970 Zb.). Po rozdelení Československej federatívnej republiky ústavným zákonom č. 542/1992 Zb. neexistoval orgán v pôsobnosti SR, ktorý by vykonával právomoci bývalého federálneho ministerstva vnútra a žalovaný v 2. rade nie je právnym nástupcom po bývalom federálnom ministerstve vnútra, a preto nemá ani spôsobilosť byť účastníkom konania. Keďže na strane žalovaného v 2. rade takto chyba pasívna vecná legitímácia a žalovaný v 1. rade vykonáva svoje povinnosti v súlade s ust. zákona č. 553/2002 Z.z. neprichádzalo do úvahy žiadne ospravedlnenie zo strany týchto žalovaných už aj vzhľadom na to, že v prvom výroku súd žalobu zamietol. Takéto ospravedlnenie zo strany žalovaného v 1. rade by však neprichádzalo do úvahy ani z toho dôvodu, že ani žalovaný v 1. rade nie je právnym nástupcom po federálnom ministerstve vnútra bývalej ČSFR a neprešli naňho žiadne práva a povinnosti tohto zaniknutého orgánu.

Na základe uvedeného skutkového a právneho stavu súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol.

Účastníci konania náhradu trov konania nežiadali, preto súd rozhodol tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice I.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie možno odôvodniť iba v súlade s § 205 ods. 2 O.s.p.

Podľa ust. § 161 ods. 1 O.s.p. rozsudok je vykonateľný, len čo uplynie lehota na plnenie.

V Košiciach 8. septembra 2005

JUDr. Mária Žáková

Za správnosť vyhotovenia: Ivona Petrová